

# Aanvulling Gemerts Woordenboek

*Marij van Pelt-Vos maakte me opmerkzaam op het gerecht 'kaawskottel' en het juiste genus van 'övvverskòt', Harry Slits leverde diverse woorden en Rob de Haas schreef over de naam van een Indisch spelletje dat door de talrijke Indo's in Nederland en ook in Gemert in de jaren vijftig en zestig geïntroduceerd werd en waarvan de Molukse naam ook in Gemert aangepast werd aan ons dialect. Zoals gebruikelijk in Gemerts Heem zijn de nieuwe lemmata in dezelfde vorm gegoten als de lemmata in het Gemerts Woordenboek 2017 t.b.v. een gemakkelijke digitalisering later. Tenslotte een dubbel woord van dank aan Harry Slits voor zijn bijdrage en nauwkeurige correctie.*

## Gimmers - Nederlands

### ân <sup>1</sup>

vz: **2.** voor 't Is 'r goej weer ân/ goewd ân: het is er goed weer voor.

### boerentuk

m ev/geen mv: **1.** boerenafkomst. *Ónze wéthaawer is van boerentuk.* (Vgl *boerekòmaf*). **2.** boerenaard, een voor boeren typerend positief of negatief karakter hebbend. *Haj 's van boerentuk, haj wit van ânvatte. Ze zèn van boerentuk, èrg óp d'raajge.*

### doen <sup>2</sup>

m ev/geen mv: het doen, het handelen. *Vûr minnen doen bèn ik nòg vruug:* meestal ben ik later.

### in-gon

ww onoverg (vormen, zie gon, is in-gegon): **5.** voor waar aannemen. *Dè gît 'r baj maj nie in. Baj heur gông 't 'r in as koek.*

### kaawskottel

v ev mv mod. -s: hors-d'oeuvre. [Opm: In Gemert

bij feestelijke gelegenheden gemaakt van het soepvlees met hardgekookte eieren en mooi opgemaakt].

### keeste

ww -, -te, h. gekeest): overg ) kisten, een lijk in de doodkist leggen. (informeel) *Lot oewaajge nie keeste:* laat je niet op je kop zitten.

### köpkedaojke

ww onoverg <sup>1</sup>daojk köpke, <sup>2/2m/3</sup>daojkt köpke, <sup>1m/3m</sup>daojke köpke/ -, h. köpke gedooke): kopjebuitelen, kopjeduikelen, een koprol maken. [Opm: In de o.v.t. worden de vormen dook, dookt en dooke vermeden]. *Ik waor/ gaj/gállie waort/ haj waor/waj waoren ân 't köpkedaojke.*

### köppeltjedaojkele

ww onoverg: (<sup>1</sup>daojk köppeltje, <sup>2/2m/3</sup>daojkt köppeltje, <sup>1m/3m</sup>daojke köppeltje/ <sup>1</sup>dook/ <sup>2/2m</sup>dookt/<sup>1m/3m</sup>dooke köppeltje/ h. köppeltje gedooke): kopjebuitelen, een koprol maken.

### lulaj

o ev/mv -èèr: kletsmajoor, iemand die onzin vertelt.

## **lulhannes**

m ev/mv -se: kletsmajoor, iemand die onzin vertelt.

## **lulsees**

v ev/mv seeze: kletsmajoor, iemand die onzin vertelt.

## **niesëns**

uitroep aan het begin van een kinderspelletje, bv verstoppertje, tikkertje: ik heb geen beurt/ niet de eerste beurt!

## **ooër**

o ev/mv orre verkl ürke: oor. **1.** *Oew orre stejl haawe*: je niet laten kisten, je niet op je kop laten zitten.

## **översköt**

m ev/mv -te verkl -skötje: **1.** overschot. *D'n översköt van 't fïst worde gewoon ewéggegojd, 't waar nõg zeund. 't Överskötje kaande wél haawe.*

## **pikkelillieje**

ww onoverg (-t, -de, h. gepikkelillied): patu lele (Moluks), (kinder)spel, in de jaren vijftig en zestig geïntroduceerd in Gemert door de talrijke Indischen; gespeeld door twee partijen: de werpers en de vangers; benodigdheden: twee stokjes van ongeveer 40 cm en eentje van 20 cm; het kleine stokje wordt gelegd over een gleufje in het zand (gemaakt met de hak van een schoen (over twee bakstenen kan ook); een werper steekt de lange stok onder het kleine stokje en slingert dat het veld in; voor verdere regels en varianten van het spel, zie Rob de Haas, *Pikkelilliën*; van oude spelen, de dingen die voorbij zijn gegaan, *Gemerts Heem*, 2021, nr. 3, p. 7-8).

## **skiejte**

ww (<sup>1</sup>skiejt, <sup>2/2m/3</sup>skiet, <sup>1m/3m</sup>skiejte, <sup>1/2/m/3</sup>skoot,

<sup>1m/3m</sup>skoote) schieten. **I. 12.** met een schietlood de verticale richting bepalen. (gez, zie reecht).

## **stroophoewr**

v ev/mv -hoere; vleier, iemand die met vleien eigen voordeel probeert te halen. *Kiek dor stít ie wír baj d'n aajtvoerder, die stroophoewr.*

## **toethoereg**

bn (uitsl pred) hoorndol. Ge zõt 'r toethoereg van worre.

## **vürslès**

bw: niet serieus, niet meetellend (bij een spelletje). *We zalle ürst/uurst 'ne kaër vürslès speule.*

## **Nederlands – Gímmers**

**aannemen (voor waar -):** in-gon 5

**boerenaard:** boerentuk

**boerenaafkomst:** boerekōmaf, boerentuk

**hoorndol:** toethoereg

**hors-dóeuivre:** kaawskottel

**kisten (v.e. lijk):** keeste

**kletsmajoor:** klètsmejoor, lulbèt, lulbōks, luldól, lulhannes, lulloewr, lulklooët, lulsees

**kopjebutelen:** köpkedaojke, köppeltjedaojkele

**kopjeduikelen:** köpkedaojke, köppeltjedaojkele

**koprol, een – maken:** köpkedaojke, köppeltjedaojkele

**patu lele:** pikkelillieje

**serieus (niet -)** vanslès, vürslès

**uitroep (aan begin v.e. kinderspelletje):** niesëns

**vleier:** stroophoewr